

Matkailun tulo- ja työllisyysvaikutukset

2024

Helsinki

Helsinki

2024

Matkailun osuus kaikkien
toimialojen liikevaihdosta

1,3 %

Matkailun osuus kaikkien
toimialojen
henkilötyövuosista

2,2 %

Välitön matkailutulo

1,4 mrd.€

Muutos -5,4 %

Helsinki

2024

Matkailun aikaansaamat
välittömät henkilötyövuodet*

6 246

-7,3 %

Välittömiä palkkatuloja
matkailun ansiosta työllistyneille

233,6 milj.€

-2,7 %

Kunnallisverotulot
välittömistä palkkatuloista**

12,4 milj.€

-3,8 %

Välitön matkailutulo

1,4 mrd.€

-5,4 %

Matkailun
kokonaisvaikutukset

2,41 mrd.€

-5,3 %

Matkailun
kokonaistyöllisyys-
vaikutukset (htv)*

7 496

-7,3 %

Kotimaiset Helsinki

2024

Laskennalliset välittömät
henkilötyövuodet

4054

Laskennalliset
välittömät palkkatulot

153,2 milj.€

Laskennalliset
kunnallisverotulot

8 milj. €

Välitön matkailutulo

912,5 milj.€

Laskennalliset
kokonaisvaikutukset

2 mrd. €

Laskennalliset
kokonaistyöllisyys-
vaikutukset (htv)

4 865

Ulkomaalaiset Helsinki

2024

Laskennalliset välittömät
henkilötyövuodet

2192

Laskennalliset
välittömät palkkatulot

80,4 milj.€

Laskennalliset
välittömät palkkatulot

4 milj. €

Välitön matkailutulo

503,1 milj.€

Laskennalliset
kokonaisvaikutukset

854 milj. €

Laskennalliset
kokonaistyöllisyys-
vaikutukset (htv)*

2 631

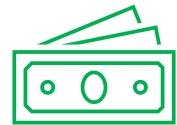

Helsinki

Välitön matkailutulo
(€)

2024

Välitön matkailu-
työllisyys (htv)

1 416 milj. €

Yhteensä

6 246

53 %

750 milj. €
-0,2 %

Majoitus- ja
ravitsemistoiminta

3 831
-6,2 %

61 %

23 %

326 milj. €
-21,9 %

Polttoaineen myynti
ja vähittäiskauppa

775
-23,1 %

12 %

14 %

195 milj. €
-5,4 %

Liikennepalvelut

1 014
-6,1 %

16 %

10 %

144 milj. €
18,4 %

Virkistys- ja muut
palvelut

626
10,4 %

10 %

Välittömiä palkkatuloja
matkailun ansiosta
työllistyneille

233,6 milj.€
-2,7 %

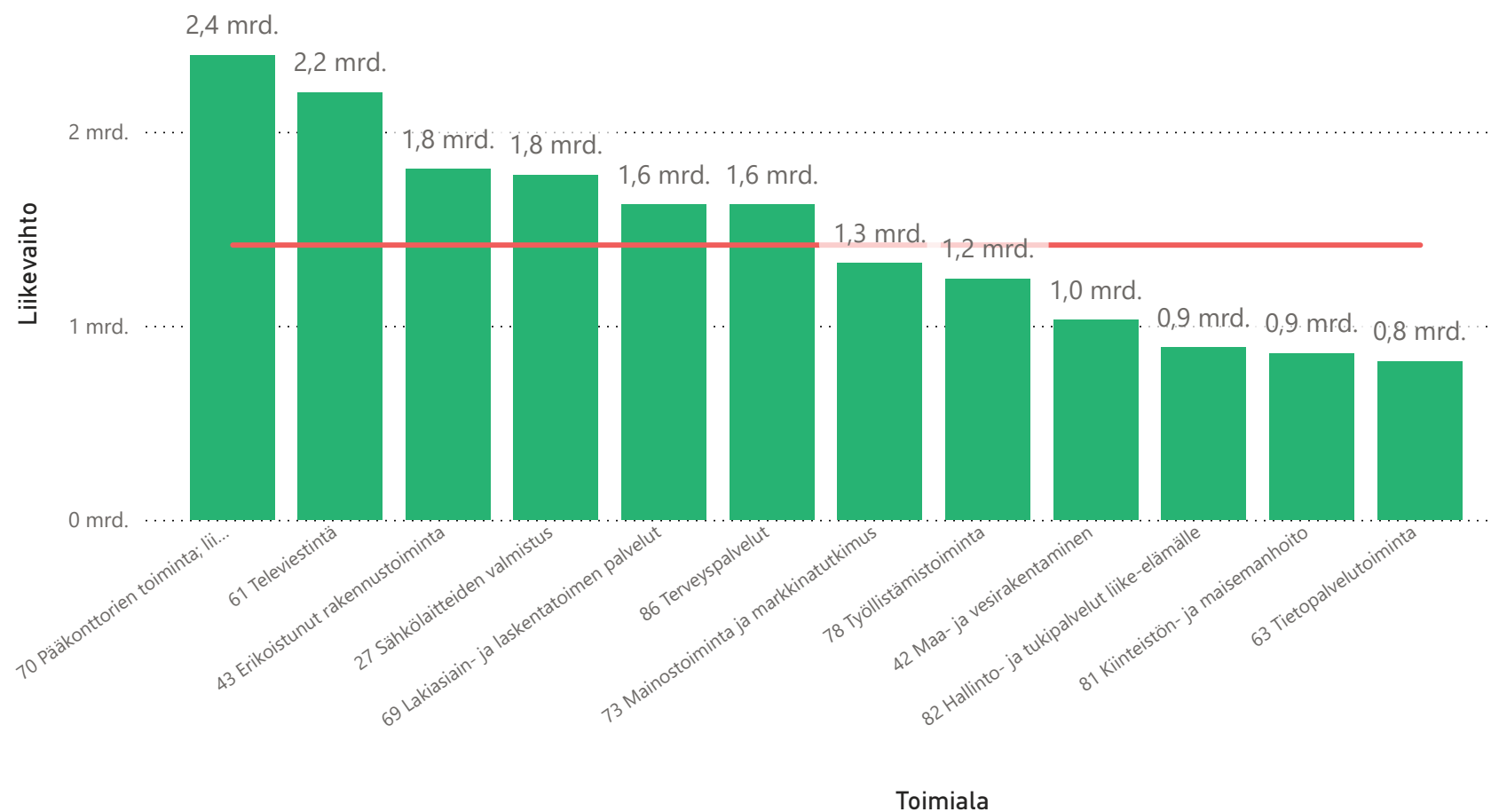

Helsinki

2024

Välitön matkailutulo vertailluna joidenkin toimialojen liikevaihtoon

● Liikevaihto ● Välitön matkailutulo (€)

Vertailutaulukko 1/2

2024

Matkailun vaikutukset alueittain

Alue	Välitön matkailutulo (€)	Välitön matkailutulo (€) muutos %	Matkailutulo € per asukas	Matkailun osuus kaikkien toimialojen liikevaihdosta (%)	Välitön matkailutyöllisyys (htv)	Matkailun osuus kaikkein toimialojen työllisyydestä (%)
Helsinki	1 415 524 398 €	-5,45 %	2 069,43	1,30 %	6 246	2,16 %
Tampere	503 738 654 €	-13,00 %	1 936,12	1,73 %	2 030	2,38 %
Keski-Suomi	372 194 011 €	-4,37 %	1 357,82	2,15 %	1 584	2,59 %
Rovaniemi	360 868 370 €	14,88 %	5 490,83	8,63 %	1 655	11,36 %
Turku	338 475 747 €	-11,21 %	1 642,50	1,69 %	1 565	2,45 %
Oulu	260 910 679 €	6,96 %	1 207,07	1,50 %	1 170	1,98 %
Jyväskylä	219 987 437 €	-10,83 %	1 474,51	2,08 %	1 044	2,82 %
Inari	166 481 037 €	6,19 %	23 045,55	44,31 %	765	46,99 %
Espoo	163 547 996 €	-4,31 %	509,60	0,33 %	925	1,01 %
Kuusamo	149 003 338 €	-2,45 %	10 016,36	17,99 %	649	17,09 %
Lappeenranta sk	144 958 406 €	-9,82 %	1 641,32	2,29 %	739	3,70 %
Pori	103 139 593 €	0,82 %	1 238,10	1,71 %	480	2,46 %
Kolari	99 618 942 €	-9,05 %	24 985,94	52,82 %	426	48,52 %
Hämeenlinna	88 897 473 €	-3,80 %	1 299,04	1,72 %	414	2,47 %
Mikkeli	85 021 965 €	-0,14 %	1 638,50	2,76 %	382	3,40 %
Kotka-Hamina sk	84 841 279 €	-2,19 %	1 073,18	1,28 %	373	2,14 %
Sotkamo	83 871 128 €	-10,07 %	8 234,77	6,88 %	428	13,71 %
Kouvola	64 404 039 €	-0,93 %	821,63	1,00 %	303	1,81 %
Jämsä	64 403 735 €		3 369,10	5,20 %	199	4,13 %
Porvoo	64 024 335 €	-17,87 %	1 237,50	0,33 %	334	2,46 %
Kotka	62 215 465 €	0,84 %	1 239,11	1,38 %	272	2,13 %
Kokkola	60 036 063 €		1 241,26	1,58 %	378	3,24 %
Imatra sk	57 286 412 €	-6,36 %	1 558,18	1,75 %	291	4,01 %
Lohja	56 723 151 €	-18,57 %	1 241,56	2,22 %	264	3,13 %
Hyvinkää	51 021 867 €	-5,53 %	1 084,86	0,98 %	162	1,30 %

Vertailutaulukko 2/2

2024

Matkailun vaikutukset alueittain

Alue	Välitön matkailutulo (€)	Välitön matkailutulo (€) muutos %	Matkailutulo € per asukas	Matkailun osuus kaikkien toimialojen liikevaihdosta (%)	Välitön matkailutyöllisyys (htv)	Matkailun osuus kaikkein toimialojen työllisyydestä (%)
Parainen	48 268 324 €		3 246,46	6,78 %	236	8,78 %
Enontekiö	48 132 642 €	5,76 %	27 317,05	68,07 %	243	79,98 %
Raasepori	39 860 757 €		1 474,36	3,17 %	234	4,29 %
Rauma	39 819 443 €	0,71 %	1 021,85	0,95 %	204	1,77 %
Naantali	39 647 288 €	-6,50 %	1 969,66	3,47 %	226	6,87 %
Järvenpää	39 468 979 €	-9,49 %	842,08	1,64 %	136	1,72 %
Jakobstadsregionen sk	26 058 783 €	-5,55 %	516,35	0,55 %	146	0,99 %
Nurmijärvi	24 034 603 €	-6,25 %	533,53	1,04 %	68	0,87 %
Äänekoski	18 945 460 €		1 067,95	0,92 %	75	1,69 %
Loviisa sk	18 693 328 €		1 113,96	2,10 %	106	2,89 %
Kangasala	16 636 311 €		490,01	1,36 %	66	1,33 %
Hamina	16 041 205 €	-9,83 %	830,68	0,88 %	71	2,07 %
Mänttä-Vilppula	15 906 197 €		1 715,88	2,00 %	79	3,07 %
Uusikaupunki	15 525 772 €	-3,35 %	1 048,05	1,08 %	62	1,16 %
Kuhmo	14 360 643 €	-9,36 %	1 919,10	3,77 %	62	4,38 %
Keuruu	14 259 238 €		1 562,14	3,13 %	79	4,39 %
Hanko	14 204 133 €	1,53 %	1 844,21	2,17 %	74	3,04 %
Taivalkoski	13 269 013 €	-0,82 %	3 628,39	11,11 %	89	15,61 %
Saarijärvi	9 989 996 €		1 127,79	3,44 %	47	3,25 %
Juva	6 563 469 €		1 156,76	3,69 %	29	3,01 %
Ruovesi	3 907 836 €		967,53	2,25 %	15	1,92 %
Liminka	1 220 626 €		119,79	0,36 %	10	0,85 %

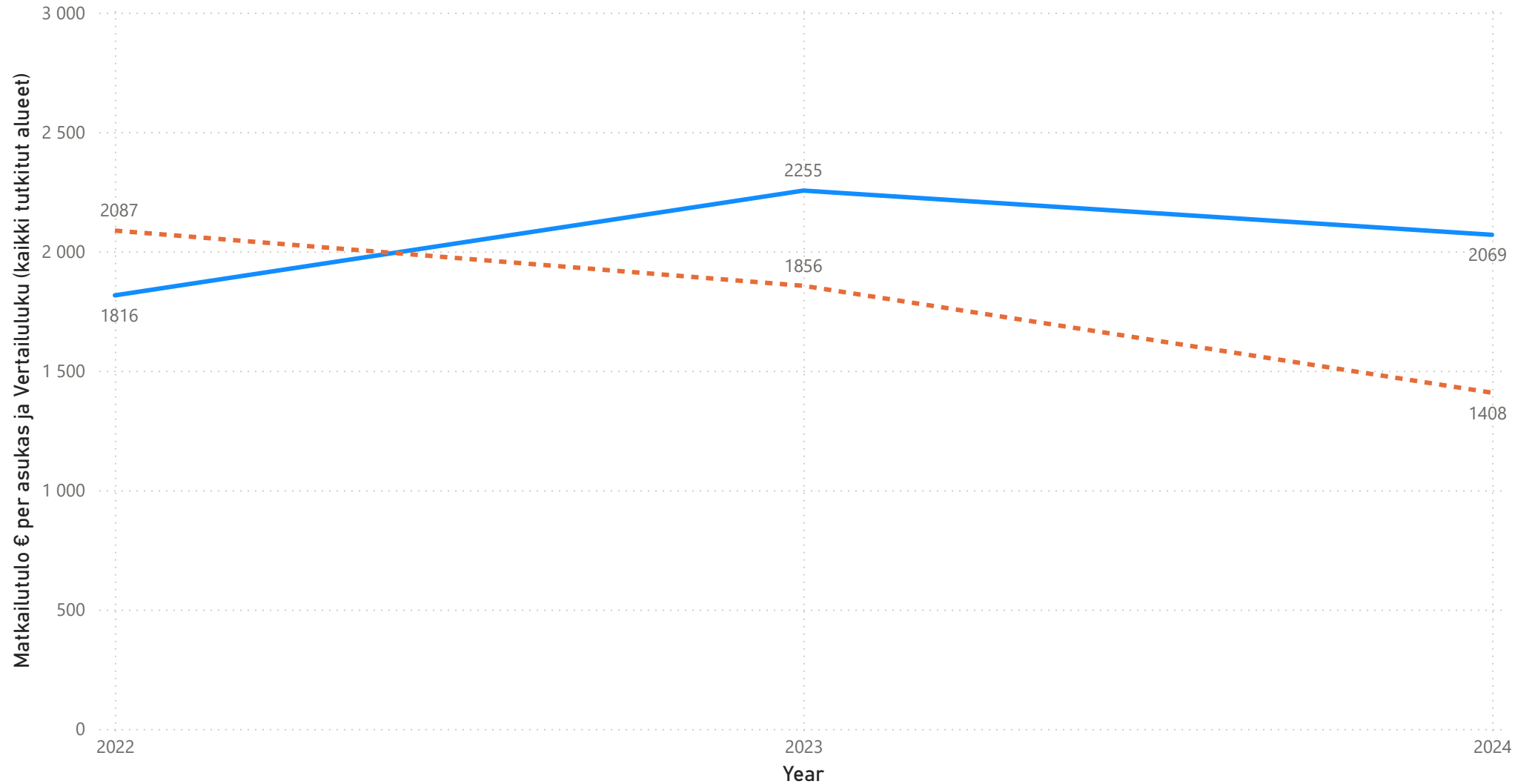

Helsinki

Matkailutulo per asukas vuosittain

Matkailutulo € per asukas ja Vertailuluku (kaikki tutkitut alueet)

● Matkailutulo € per asukas ● Vertailuluku (kaikki tutkitut alueet)

Yleisiä havaintoja matkailutulosta eri alueilla vuonna 2024

Vuoden 2024 matkailutulotutkimus lähes 50 alueelle osoittaa, että yleisen taloustilanteen epävarmuus näkyy myös matkailussa. Välitön matkailutulo oli yhteensä noin 5,81 miljardia euroa ja matkailutulo laski keskimäärin 4,4 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Päiväkävijöiden määrä on laskenut useimmilla laskenta-alueilla – osalla merkittävästi – ja kotimaisten matkailijoiden rahankäyttö on monella alueella pienentynyt joitain poikkeuksia lukuun ottamatta. Tämä selittää, miksi joidenkin kuntien matkailutulo on laskenut, vaikka esimerkiksi yöpymisissä on ollut pientä kasvua.

Matkailun osuus kaikkien toimialojen liikevaihdosta oli keskimäärin 1,5 prosenttia ja henkilötyövuodet kaikkien toimialojen henkilötyövuosista 2,6 prosenttia lasketuilla alueilla. Tästä näkyy hyvin matkailun ”liikevaihtoaan suurempi” työllisyysvaikutus. Tämän työvoimavaltaisuuden lisäksi vanha sanonta, matkailutyöpaikkoja ei voi siirtää ulkomaille, pitää edelleen paikkansa.

Koko maan tasolla kotimaisten rekisteröidyt yöpymiset vähenivät noin viisi prosenttia vuodesta 2023, mutta rekisteröimättömät kasvoivat 19 prosenttia. Kotimaisten yöpymisten määrä ylittää noin 11 prosentilla koronapandemiaa edeltäneen vuoden 2019 rekisteröidyt ja rekisteröimättömät yöpymiset. Suuri osa muutoksesta johtuu nimenomaan rekisteröimättömän majoituksen kasvusta. Yhtenä tämän vuoden laskennan erikoisuutena voi mainita paikkakunnat, joissa on Holiday Clubin loma-asuntoja. Aiemmin näillä paikkakunnilla loma-asuntojen oma käyttö on lisätty virheellisesti rekisteröidyn majoituksen tilastoihin, mikä on aiheuttanut matkailutulon yliestimoitumista aiempina vuosina johtuen maksullisen rekisteröidyn ja rekisteröimättömän majoituksen virheellisestä suhteesta.

Ulkomaalaisten matkailijoiden rahankäyttö kasvoi edellisvuodesta suurella osalla alueista, mutta paikoin nähtiin myös päinvastaista kehitystä. Rekisteröityjen yöpymisten osalta ulkomaalaisten yöpymiset kasvoivat reilun kymmenen prosenttia koko maassa ja rekisteröimättömät yöpymiset noin 33 prosenttia. Koronapandemiaa edeltävä taso on jo ylitetty kahdella prosentilla, jos katsotaan sekä rekisteröityä että rekisteröimättömä majoitusta, vaikka rekisteröidyissä yöpymisvuorokausissa ollaankin vielä noin kymmenen prosenttia vuoden 2019 luvuista. Risteilymatkustajia ei ole enää huomioitu, koska nämä eivät kuulu Matkailijamittaritutkimukseen eikä uutta dataa ole näin ollen saatavilla. Tämä pudottaa hieman muun muassa Helsingin ja Porvoon lukuja.

Helsingissä ulkomaalaisten tuoma matkailutulo kasvoi edellisvuodesta, mutta kokonaismatkailutulo pieneni hieman. Tämä johtuu lähes kokonaan kotimaisten matkailijoiden keskikulutuksen pienenemisestä. Samaa suuntausta nähtiin myös muualla Uudellamaalla: kotimaisten matkailijoiden keskikulutuksen lisäksi päiväkävijöiden määrä oli laskusuunnassa, mikä osaltaan vaikutti lukuihin. Hangossa matkailutulo kuitenkin kasvoi kaksi prosenttia edellisvuodesta.

Varsinais-Suomessa Parainen oli mukana ensimmäistä kertaa ja matkailun merkitys kaupungissa onkin suuri, kun katsotaan esimerkiksi matkailutuloa suhteessa asukaslukuun. Varsinais-Suomessa kaikkienensa matkailutulo oli hienoisessa laskussa. Naantalintyöllisyyslukujen poikkeuksellinen kasvu johtuu vuoden 2023 raportissa olleesta kaavavirheestämme, joka on nyt korjattu. Todellisuudessa työllisyys laski hieman matkailutulon muutoksen suhteessa.

Satakunnassa matkailutulo kasvoi hitusen sekä Raumalla että Porissa työllisyyden pysyessä ennallaan. Kanta-Hämeessä Hämeenlinnan trendi oli puolestaan hieman laskeva kuten myös Pirkanmaalla Tampereen. Pirkanmaalta muiden kuntien lukuja ei edellisvuodelta laskettu. Kymenlaaksossa osalta matkailuluvut näyttivät pientä laskua, joskin Kotka oli tässä suhteessa poikkeus pienellä kasvulla. Etelä-Karjala jatkoi koko maan trendiä pienestä laskusta. Etelä-Savossa Mikkelin matkailuluvut pysyivät lähes ennallaan ja Juva oli mukana ensimmäistä kertaa.

Keski-Suomessa ja Jyväskylässä matkailutulo laski hieman kokonaiskulutuksen ja päiväkävijöiden määrän laskun myötä. Muut Keski-Suomen laskenta-alueet eivät olleet mukana edellisvuoden (2023) laskennoissa.

Pohjanmaan eri maakuntien alueista Vaasan seutu ja Kokkola olivat omina laskenta-alueinaan mukana nyt ensimmäistä kertaa valtakunnallisissa vertailuissa. Vaasan asettuu matkailutulon määrältään Porin ja Lappeenrannan seutukunnan väliin ja Kokkola lähelle esimerkiksi Imatran seutukuntaa. Edelliskerralla mukana olleista laskenta-alueista Pietarsaaren seutukunnan matkailuluvut laskivat hieman koko maan trendin tavoin. Oulussa matkailutulo sen sijaan kasvoi seitsemän prosenttia edellisvuodesta, kun taas Kuusamossa ja Taivalkoskella matkailutulossa oli pientä laskua. Liminka laskettiin nyt ensimmäisen kerran.

Kainuun alueilla, Sotkamossa ja Kuhmossa, matkailutulossa tapahtui pientä pudotusta, mutta esimerkiksi Sotkamoon vaikuttaa osaltaan rekisteröidyn majoituksen tilastointimuutos. Mukana olleista Lapin alueista Rovaniemellä nähtiin varsin reipas kasvu, 15 prosenttia. Myös Enontekiö ja Inari kasvoivat. Kaikilla Lapin laskenta-alueilla matkailu onkin erittäin merkittävää suhteessa kaikkien toimialojen liikevaihtoon.

Matkailutulon kasvun kannalta kotimaisen kysynnän ja kulutuksen elpyminen on keskeistä. Suurella osalla Suomen alueista – Helsinkiä ja Lapin alueita lukuun ottamatta – valtaosa matkailutulosta tulee kotimaisilta matkailijoilta. Matkailu on kulutusta, josta taloudellisesti haastavina aikoina tingitään ensimmäisten kulutuskohteiden joukossa, mikä näkyy nyt varsin selvästi myös matkailutuloluvuissa.

Selvityksessä käytetyt aineistot

Matkailun alueelliset tulo- ja työllisyysvaikutukset laskettiin tässä tutkimuksessa käyttäen seuraavia tilasto- ja tutkimusaineistoja:

- Toimipaikkatilastot (Yritysten rakennetilasto) 2015–2023 (Tilastokeskus)
- Majoitustilastot 2012–2024 (Tilastokeskus)
- Suomalaisten matkailu -tutkimus 2012–24 (Tilastokeskus)
- Palkkarakennetilastot ja ansiotasoindeksi 2016–24 (Tilastokeskus)
- Kotimaan matkailu -tutkimus (Visitory)
- TAK Rajatutkimus 2016–2022 (Visitory)
- Matkailijamittari 2023– (Tilastokeskus, Visit Finland, Visitory, Norstat)

Laskentamenetelmät

Niin sanotussa pohjoismaisessa mallissa matkailun taloudellisia vaikutuksia arvioidaan sekä tulomenetelmällä eli tiedustelemalla yrityksiltä matkailijoiden niille tuomaa liikevaihtoa että menomenetelmällä eli kartoittamalla matkailijoiden rahankäyttöä alueella. Visitoryn mallissa matkailun aluetaloudelliset vaikutukset lasketaan matkailijoiden rahankäytöstä alueella hyödyntämällä olemassa olevia tilasto- ja tutkimusaineistoja.

Suomalaisten matkailu -tutkimuksesta laskettiin kaikissa majoituspaikoissa yöpyneiden suomalaisten matkojen määrä ja rahankäyttö. Rahankäyttökeskiarvoja ja erilaisten majoitusmuotojen suhdekertoimia laskettaessa hyödynnettiin – etenkin pienillä alueilla – useamman vuoden dataa, jolloin havaintomäärät kasvavat riittäviksi. Aineisto kattaa kaikki vapaa-ajan- ja työmatkat sekä maksullisessa että ilmaismajoituksessa.

Suomalaisten päiväkävijöiden määrä kullakin tutkimusalueella laskettiin Suomalaisten matkailu -tutkimuksesta, josta on saatavissa päiväkävijämäärät ja näiden rahankäyttö vuosilta 2018, 2021 ja 2024. Päiväkävijöiden osalta laskennassa hyödynnettiin lisäksi Visitoryn omaa Kotimaan matkailu -tutkimusta, koska osalla paikkakunnista havaintomäärä voi jäädä pieneksi.

Ulkomaalaisten matkailijoiden määrät ja rahankäyttö laskettiin Visit Finlandin Matkailijamittarin tarkistettujen lukujen ja majoitustilastojen avulla. Alueilla, joilla ei ole omia majoitustilastoja, matkailijamäärien laskennassa hyödynnettiin myös kyseisten alueiden majoitusliikevaihtotietoja.

Rahankäyttö jaettiin neljään toimialaryhmään: polttoaineen myyntiin ja vähittäiskauppaan, majoitus- ja ravitsemistoimintaan, liikennepalveluihin sekä virkistys- ja muihin palveluihin. Tämän tutkimuksen aineistona käytetyssä Suomalaisten matkailu -tutkimuksessa käytetyt rahankäyttökohteet poikkeavat hieman näistä toimialaryhmistä. Suomalaisten matkailu -tutkimuksen kulttuuriin sekä urheiluun ja virkistykseen käytetty raha on laskettu tässä virkistys- ja muihin palveluihin. Majoitukseen ja ravitsemispalveluihin käytetty raha on laskettu vastaavasti toimialaryhmään majoitus- ja ravitsemispalvelut. Yksityisiä kulkuneuvoja käyttäneiden liikenteeseen käyttämä raha luokiteltiin polttoaineeseen ja julkisilla kulkuvälineillä liikkuneiden liikenteeseen.

Suomalaisten matkailu -tutkimus kertoo matkailijoiden rahankäytön liikkumiseen koko matkan ajalta, ei siis vain matkakohteessa. Tämän vuoksi on tehty oletamus, että 30 prosenttia polttoaineostoista tehdään matkakohteessa ja loput muualla. Liikennepalveluihin kohdistuvat menot on tutkimuksessa laskettu kohdistuvan kokonaan alueelle yhdenmukaisuussystä. Tämä kasvattaa jonkin verran etenkin kotimaan pitkän matkan kohteiden sekä lentomatkakohteiden liikenteeseen kohdistuvaa tuloa. Tosiasiassa näistä menoista osa vuotaa alueelta ulos liikenneyhtiöiden kotipaikan mukaan, mutta kokonaistuloksissa tämä ei ole merkittävä haitta saavutettuun vertailtavuuteen nähden. Sama ulosvuoto koskee esimerkiksi matkalla käytettyjä majoitus- ja ravitsemispalveluita pitkän matkan kohteissa.

Visitoryn matkailutulolaskennassa henkilötyövuosien laskenta perustuu matkailijoiden kulutukseen. Näin ollen henkilötyövuodet ovat laskennallisia ja saattavat vaihdella alueiden välillä, koska henkilötyövuoteen tarvittavassa liikevaihdossa on alueellisesti kohtuullisen isoja eroja. Hyvänä puolena kulutukseen perustuvassa mallissa on, että se huomioi osittain myös vuokratyövoiman, joka etenkin ravitsemis- ja virkistyspalveluissa on merkittävässä roolissa. Jatkossa mallia tullaan vielä kehittämään tarvittava liikevaihto per henkilötyövuosi -suhteen yhdenmukaistamiseksi eri alueilla.

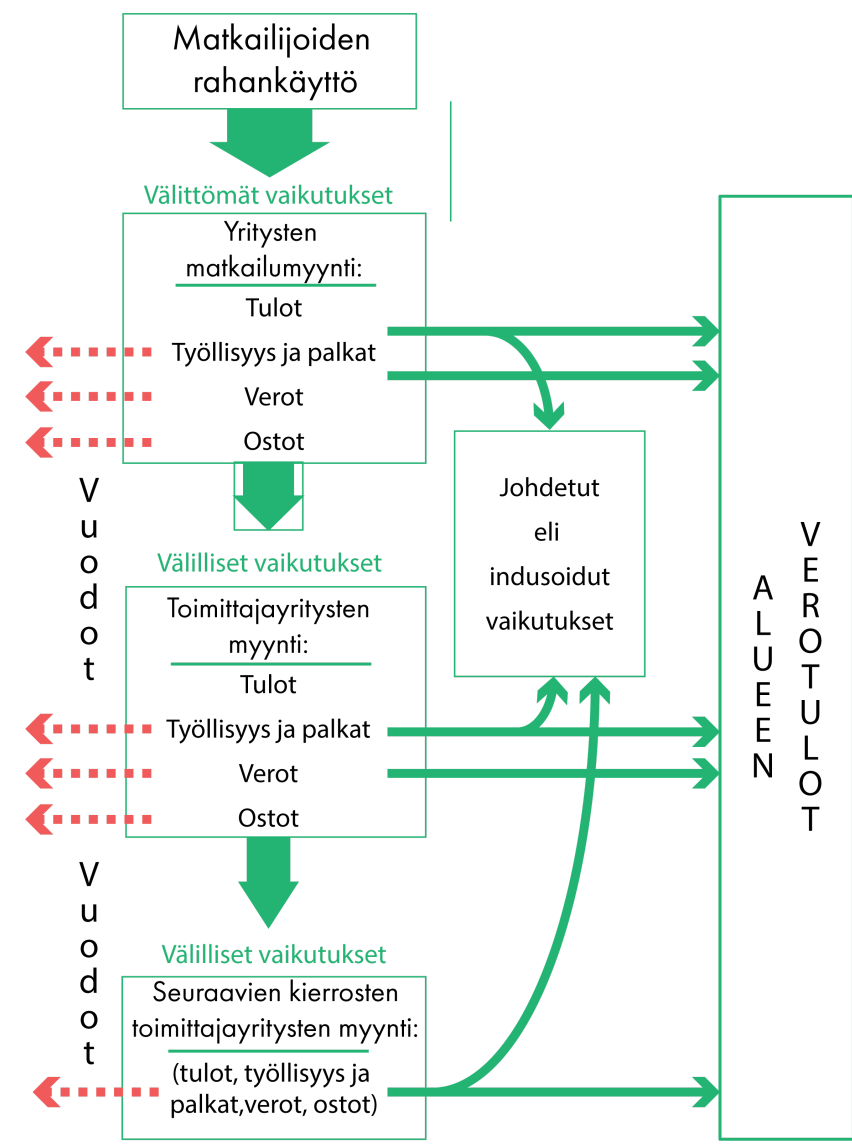
Matkailun palkkatulovaikutukset on laskettu kertomalla matkailun synnyttämät henkilötyövuodet keskimääräisellä alan kuukausiansiolla (mediaani) 12,5 kertaa, jotta myös lomarahojen vaikutus saadaan mukaan (ks. esim. Kauppila 2017). Välittömät henkilöverotulot on laskettu Kuntaliiton ilmoittamien veroasteiden mukaan. Sote-uudistuksen jälkeen henkilöverotulot lasketaan kunnallisveroprosentista efektiivisen veroasteen sijaan. On huomioitava, että verotulosta on vuotoja myös alueen ulkopuolelle, koska kaikki matkailun parissa työskentelevät henkilöt eivät todellisuudessa ole kirjoilla seudun kunnissa.

Matkailun kerrannaisvaikutukset laskettiin tulon osalta alueellisista panos-tuotos-taulukoista johdettujen analyysitaulukoiden avulla. Toimialakohtaiset kertoimet kertovat, kuinka paljon matkailutoimialojen liikevaihdon lisäys heijastuu aluetalouteen. Matkailijan tuomat eurot lisäävät yritysten liikevaihtoa ja palkkatuloja alueella mm. alihankintaostojen ja työntekijöiden kulutuksen kautta. Henkilötyövuosien kokonaisvaikutukset laskettiin henkilötyövuosikertoimen avulla aiempien tutkimusten pohjalta.

Verrattaessa tämän tutkimuksen tuloksia Tilastokeskuksen matkailutilinpidon lukuihin, on syytä huomioida, että matkailutilinpidossa lasketaan mukaan myös muun muassa omien vapaa-ajan asuntojen käyttö, joka on kulutusta (mökkien kuluminen), mutta ei rahankäyttöä matkailijan näkökulmasta. Tältä osin siis matkailutilinpidon luvut ovat tässä laskelmassa esitettyjä suurempia.

Lisäksi matkailutilinpitoon lasketaan kaikki alueella tapahtuva matkailukulutus, myös alueen asukkaiden matkatoimistoista tekemät ostot sekä esimerkiksi kaukoliikenteen palveluiden käyttö. Tätä alueen asukkaiden matkailukulutusta ei tässä tutkimuksessa ole huomioitu. Esimerkiksi Espoossa sijaitsevan Nesteen pääkonttorin liikevaihto näkyy Tilastokeskuksen matkailutilinpidossa, mutta ei Visitorin laskennassa, koska jälkimmäinen mittaa matkailijoiden kulutusta paikan päällä.

Maakuntien sisällä on mahdollista, että osa maakuntakeskuksissa tapahtuneesta kulutuksesta kirjautuu pienemmille paikkakunnille, kun matkailutulo lasketaan matkan pääkohteen mukaan. Näin voi käydä esimerkiksi mökkimatkoilla, joilla mökkeilypaikkakunta nimetään pääkohteeksi, mutta ostoksia tehdään maakuntakeskuksessa.

Kuva 1: Kuvaus matkailutulon muodostumisesta (Kauppila 2017: kuva 3; muokattuna ja täydennettynä Rinne 1999: kuva 1 sekä Rinne & Saastamoinen 2005

Keskeiset käsitteet

Visitoryn matkailutuloluvut kuvaavat laskenta-alueella vierailleiden matkailijoiden rahan-käyttöä ja siitä syntyviä välittömiä sekä välillisiä tulo- ja työllisyysvaikutuksia. Matkailijoiden tietyllä alueella kuluttama raha on matkailun välitöntä vaikutusta. Kun matkailutuloa saavat yritykset tekevät hankintoja alueella muilta yrityksiltä, syntyy välillisiä vaikutuksia. Lisäksi matkailun ansiosta – välittömästi ja välillisesti – työllistyneet käyttävät työskentelyalueellaan rahaa, jolloin puhutaan johdetuista eli indusoiduista vaikutuksista.

Kaikissa vaikutuslajeissa syntyy matkailutuloa, matkailutyöpaikkoja sekä näistä työpaikoista palkkatuloja ja niistä edelleen maksettavia palkkaverotuloja. Välilliset ja johdetut vaikutukset muodostavat yhdessä kerrannaisvaikutukset. Matkailun kokonaisvaikutuksista puhuttaessa tarkoitetaan välittömiä ja kerrannaisvaikutuksia. Keskeisiä käsitteitä ja niiden vaikutusta alueen verotuloihin on havainnollistettu kuvassa 1.

Matkailutulon ja matkailukulutuksen ero on siinä, että matkailutuloluvuissa ei ole arvonlisä-veroa mukana kuten joskus ilmoitetussa matkailukulutuksessa. Tästä syystä matkailukulutus on määrällisesti aina matkailutuloa suurempaa. Alueiden kannalta matkailutulo onkin kulutusta keskeisempi mittari, koska se kertoo paremmin alueelle tosiasiaassa jäävän rahamäärän. Vuoden 2024 matkailukulutusta laskettaessa huomioitiin arvonlisäveron muutos, joka tuli voimaan 1.9.2024.

Visitoryn mallissa eri toimialaryhmien saama 'matkailijaliikevaihto' lasketaan matkailija-kulutuksen pohjalta. Tällöin matkailijakulutusta ohjautuu myös 'väärille' toimialoille eli esimerkiksi ravintolapalveluiden käyttö huoltoasemilla ohjautuu majoitus- ja ravitsemis-palveluihin. Näin ollen etenkin majoitus- ja ravitsemispalveluiden matkailutulo sisältää myös muiden toimialojen (polttoaineet ja vähittäiskauppa, virkistys- ja muut palvelut) matkailutuloa. Tämä ei kuitenkaan vaikuta alueen yhteenlaskettuun kokonaismatkailutuloon, vaan johtuu ainoastaan matkailijakyselyiden ja toimialatietojen kirjautumisen erilaisesta logiikasta.

Huomioitavaa aiempiin tutkimuksiin verrattuna

Verrattaessa tämän tutkimuksen tuloksia Visitoryn aiempiin tutkimuksiin on syytä huomioida esimerkiksi seuraavia asioita:

- Ennen vuotta 2018 koskeissa tutkimuksissa päiväkävijälaskennassa käytettiin henkilölii-kennetutkimusta (vuosilta 2016 ja 2011). Tämä tutkimus on kuitenkin toteutettu vain noin viiden–kuuden vuoden välein, joten sen käytöstä on luovuttu. Laskennassa olivat tuolloin mukana yli 100 km:n matkat sekä 30–100 km:n matkoista seutukuntarajat ylittävät matkat, jotka eivät kuuluneet tavanomaiseen elinpiiriin (esim. työ ja kauppatematkat). Päiväkävijöiden rahankäyttö laskettiin näissä aiemmissa tutkimuksissa osuutena yöpyneiden matkailijoiden rahankäytöstä.
- Tilastokeskus aloitti vuonna 2018 omassa Suomalaisten matkailu -tutkimuksessaan päivä-kävijätutkimuksen, josta saadaan päiväkävijöiden määrä eri alueilla ja rahankäyttökessi-arvot. Päiväkävijätutkimus toteutetaan kolmen vuoden välein eli tässä raportissa on hyö-dynnetty vuosien 2018, -21 ja -24 aineistoa. Henkilöliikennetutkimukseen pohjautuviin laskentoihin nähden (ennen v. 2017) uudemmissa tutkimuksissa päiväkävijöiden määrä on huomattavasti pienempi (n. 30 % aiemmasta), sillä Tilastokeskuksen tutkimuksessa päivä-kävijäksi huomioidaan vain yli 3 tuntia kohteessa viipyneet matkailijat, eikä yhdestä mat-kasta lasketa mukaan kuin yksi kohde. Erityisesti alueet, joilla on paljon tienvarsiliikennettä, 'menettivät' uuden päiväkävijämääritelmän osalta matkailutuloa.
- Liikenteen menot on vuoden 2022 matkailutulolaskennoista lähtien laskettu kokonaisuu-nessaan alueelle yhdenmukaisuussyistä. Tällä ei ole merkittävää vaikutusta kokonaisuuteen, koska liikennekulutuksen osuus on varsin pieni.
- Vuoden 2023 laskennoista lähtien Finnairin matkailuliikevaihto ja -työllisyys sekä lentokent-tien liikevaihto ja työllisyys on jätetty pois, koska Visitoryn matkailutulotutkimuksella mita-taan matkailijoiden alueella käyttämää rahamäärää. Näin tutkimus kohtelee eri alueita tasa-puolisemmin, koska esimerkiksi satamat eivät ole olleet aiemmin mukana.
- Tilastokeskus uudisti yritysten rakennetilaston henkilötyövuositietoja syksyllä 2022, mikä aiheutti aikasarjakatkoksen vuosien 2020–21 välille. Tilastointitavan muutoksesta johtuen henkilötyövuosiluvut eivät ole enää täysin vertailukelpoisia vuotta 2020 edeltäneeseen aikaan nähden.

- Vuonna 2021 Visitory päivitti omaa malliaan rahanlaskennan ja matkailijamäärien Suomalaisten matkailu -tutkimuksen osalta. Näin ollen ennen tätä vuotta tehdyt tutkimukset eivät ole täysin vertailukelpoisia nykyisen laskennan kanssa, vaikka laskentamallin periaatteet ovatkin samat. Aiempiin laskentamalleihin nähden kotimaisten matkailijoiden rahankäyttö lasketaan nyt parannetulla tavalla: rahankäyttökiesiarvot lasketaan painotettuina keskiarvoina rahankäyttökohteittain tarvittaessa useamman vuoden aineistosta, mikä poistaa pienistä havaintoaineistoista aiheutuvia yksittäisen vuoden virhelähteitä.
- Pahimmat koronavuodet 2020–21 aiheuttivat merkittävän poikkeaman kaikkiin matkailutilastoihin ja matkailun aikasarjoihin. Niinpä tutkimusta tehdessä on verrattu koronavuosien 2020–21 ja osittain vielä vuoden 2022 aineistoa aiempaan kertyneeseen aineistoon, jotta on voitu varmistua havaintoaineiston luotettavuudesta.
- Matkailijamittarin ulkomaalaisten rahankäyttöä koskevia lukuja on täsmäytetty mm. rekisteröidyn ja rekisteröimättömän majoitusmyynnin lukujen pohjalta virheiden ehkäisemiseksi.
- Etenkin kaukana matkailijoiden lähtöalueista sijaitsevilla kunnissa, ja osin muissakin, on huomattava, että Suomalaisten matkailu -tutkimuksen tilastointi matkan pääkohteen mukaan tuottaa alueelle hieman todellista suuremman matkailutulon, koska matkalla kohteeseen tapahtuva kulutus ohjautuu pääkohteeseen.

Tutkimuksen toteuttaja

Tutkimuksen toteuttaja Visitory (aiemmin TAK Research) on vuonna 1991 perustettu matkailututkimuksiin erikoistunut tutkimusyritys, joka mm. ylläpitää Visitory.io- matkailutietopalvelua sekä toteuttaa sekä jatkuvia matkailijatutkimuksia että räätälöityjä ad-hoc -tutkimuksia. Yrityksen toteuttamiin jatkuihin matkailijatutkimuksiin vastaa vuosittain yli 20000 matkailijaa Suomessa.

Matkailutuloa saavat toimialat tutkimuksessa

1. Polttoaineen myynti

473 Ajoneuvojen polttoaineiden vähittäiskauppa

2. Vähittäiskauppa

471 Vähittäiskauppa erikoistumattomissa myymälöissä

472 Elintarvikkeiden, juomien ja tupakan vähittäiskauppa erikoismyymälöissä

474 Tieto- ja viestintätekniikan laitteiden vähittäiskauppa erikoismyymälöissä

475 Muiden kotitaloustarvikkeiden vähittäiskauppa erikoismyymälöissä

476 Kulttuuri- ja vapaa-ajantuotteiden vähittäiskauppa erikoismyymälöissä

477 Muiden tavaroiden vähittäiskauppa erikoismyymälöissä

478 Tori- ja markkinakauppa

3. Majoituspalvelut

551 Hotellit ja vastaavat majoitusliikkeet

552 Lomakylät, retkeilymajat yms. majoitus

553 Leirintäalueet, asunto- ja matkailuvaunualueet

55902 Maatilamatkailu, bed & breakfast

55903 Lomamökkien vuokraus

55909 Muualla luokittelematon majoitustoiminta

4. Ravitsemis- ja palvelut

561 Ravintolat ja vastaava ravitsemistoiminta

563 Baarit ja kahvilat

5. Liikenne

491 Rautateiden henkilöliikenne, kaukoliikenne

493 Muu maaliikenteen henkilöliikenne

50101 Meriliikenteen henkilökuljetus

50102 Rannikkoliikenteen henkilökuljetus

503 Sisävesiliikenteen henkilökuljetus

5110 Matkustajalentoliikenne

52211 Linja-autoasemat

7711 Autojen ja kevyiden moottoriajoneuvojen vuokraus ja leasing

6. Virkistys- ja muut palvelut

5914 Elokuvien esittäminen

7990 Varauspalvelut, matkaoppaiden palvelut ym.

90 Kulttuuri- ja viihdetoiminta

9102 Museoiden toiminta

9103 Historiallisten nähtävyyksien, rakennusten ja vastaavien kohteiden toiminta

9104 Kasvitieteellisten puutarhojen, eläintarhojen ja luonnonpuistojen toiminta

9213 Elokuvien esittäminen

931 Urheilutoiminta

932 Huvi- ja virkistystoiminta

9604 Kylpylälaitokset, saunat, solariumit yms. palvelut

7721 Vapaa-ajan ja urheiluvälineiden vuokraus ja leasing

7734 Vesiliikennevälineiden vuokraus ja leasing

7739 Muiden koneiden ja laitteiden vuokraus ja leasing